

A tornyok mestere

Korábbi számainkban már olvashattak rövid tudósításokat, láthattak képes beszámolókat a református templom megújuló templomtornyáról, valamint felillant a fotókon annak az embernek az alakja, aki 2 hónapon át függött egy szál kötélén, és keze alatt elnyerte új köntösét a torony. A nevét már ismertem, egyszer-kétszer megkeresett a múzeumban, amikor archív fotókat gyűjtött munkájához de nem tudtam róla semmi többet, pedig ez a szakma egy különleges képességekkel, természettel megáldott embert sejtetett előttem. Meghívtam egy beszélgetésre, és nem csalódtam, mert valóban egy szakmáját gyerekkorától szerető és űző mesterrel találkoztam, aki szinte a művészek megszállottságával beszélt munkájáról.

Jáki Réka: - Meséljen arról, hogyan lehet ma valaki Magyarországon templom és toronyépítő mester? Egyáltalán tanítják valahol ezt a foglalkozást?

Ócsai Sándor: - Aki nekem ennek a mesterségnek minden porcikáját megtanította az az édesapám, Ócsai Sándor volt. Mindent tőle tanultam, a nevét is én örököltem és valahogy engem nagyon szeretett, pedig sokan voltunk testvérek. Ha kérdezik hányan, azt szoktam válaszolni, hatvanheten voltunk édestestvérek. Természetesen, ez így kicsit furcsa, de ha lassabban mondom: hat van és heten voltunk, mert egy meghalt közülünk. Apukámék Békésből származtak, de én már a Nagykáta melletti Farnoson születtem. Édesapám templomtornyokat, templomokat épített, renovált, újított, és amikor cseperedtünk, kerülj-fordulj gyerek, mindig segítenünk kellett valamit. A szakma neve: templomépítő-felújító és karbantartó. Ezt így nem tanítják sehol, nekem is el kellett végezniem egy kőműves iskolát, tanultam ácsnak, tanultam burkolást, majd egy bácsitól megtanultam a bádoggosságot. Édesapám először úgy tanított, hogy minden segédeszköz nélkül, tehát vízszintmérő stb. először egyenes sarkot, ívet kellett magunktól rakni, és ha így ment szabadkézzel, akkor kaptunk gyorsítót, célszerszámot, pl. egy lécet már odarakhattunk a sarokra. Ma már szakosodik mindenki, nekünk még mindent kellett tudni. Én majdnem felnőtt fejjel végeztem el ezeket az iskolákat, amire a bélyegzőket kaptam, addig csak gyakorlat, gyakorlat. Nagyon kemény szigorúságban nevelt édesapám, de nagyon szerettem. Tolnát, Baranyát bejártunk, de valóban, sokfelé dolgoztunk. A családon belül is valahogy azt szerettük, és én a mai napig azt szeretem a legjobban, ha valami problémás, az a kihívás.

- Vannak munkatársai, voltak segítői, néha azt láttuk, hogy többen is dolgoznak.

- Mindkét fiam alkalmas erre a szakmára, szoktak is segíteni, de Ők más hivatást találtak maguknak. Az unokaöcsém, Ócsai Mihály, aki három évvel fiatalabb, mint én, ő a segítőm. Igaz, nem ezt a szakmát űzi, hiszen egy tanyán Mikebudán él, állatokat nevel, mégis érti a mesterségünket, és mindig szívesen jön el, amikor szükségem van rá. Az állványozást, a lemez lebontást, a borítást, másodmagammal végeztem, az unokaöcsém csinálta a sarkokat, akkor hárman voltunk fent. Amíg meg nem nősültem, addig csak templomokon dolgoztam, majd a 70-es évektől következett egy időszak, amikor kislakásokat építettem, nagyon sokat. Elég szigorú voltam, de szerettek velünk dolgoztatni, ha szidtak, csak a segédmunkások szidhattak a keménységem miatt. Kirchner Istvánnal is nagyon jól dolgoztunk együtt, majd 6 éven át. Aztán tíz évig virágoztam, mert már a vállaim is nagyon fájtak. A mértéktelen munka visszaütött. A fándli nem volt hozzánőve a kezemhez, belementem a kertészkedésbe, szerettem is, de most újra azt csinálom, amihez a legjobban értek.

- Minek vallja magát mégis?

- Ami a vállalkozói igazolványomban is van: egyéb máshová nem sorolható tevékenység, ami nekem nem más, mint a templomépítő, felújító és karbantartó. Most újra kezdik megbecsülni a

kőműves szakmát is, de én mindig olyan építményeket szerettem csinálni, amit egy átlag szakember el sem vállalt, például kivettem egy lakás szinte teljes részét, oszlopokra állítva szinte az egész épületet, és úgy építettem be egy vasszerkezetet. A református parókiát is én újítottam fel, a fél parókia belső része oszlopokon állt. Leszedtem az alapig és egy teljesen új részt húztunk fel. Aztán a lemezmunkát is nagyon szeretem. Ha csillagot kérnek, azt rakok, ha keresztet azt, ha új borítást kérnek, vállalom. A katolikus egyház is tervezi a ráckevei templom felújítását, ha lesz pénz rá és megtisztelnék vele, vállalom. Azt szeretem legjobban, amikor minden rajtam múlik, enyém a felelősség. Én csinálom az állványt, én csinálom az új faszervezetet, én borítom be. A legtöbb megbecsülést, szinte érdemtelenül, itt kaptam a református templomtorony építésénél. Én is úgy éreztem, hogy nagyon kezet szorítanak azzal a szakemberrel, aki ezt a tornyot legelőször megépítette, 1913-ban, egy kunszentmártoni mester. Próbáltuk felkutatni a hozzátartozóit, megszerettük volna hívni az átadásra az esperes Úrral, de nem találtunk senkit, sajnos.

- És hogy érzi magát ott fent a magasban, nem fél? Amíg néztünk a ráckevei református templom tornyára ahogyan felrakta a csillagot, lentről hallottam olyan sóhajokat, hogy : "Na, ennek az embernek nem lennék sem a felesége, sem az anyja!"

- Én ezt kisgyermekként megszoktam, bele nevelődtem. Én is tudom a kisunokáim kapcsán, hogy a kicsinek nincs veszélyérzete. Ezt vagy elfojtja az ember ahogyan nő, vagy táplálja. Énbennem táplálták. Ha tetőt csinált édesapám, vagy valami magas helyen dolgozott, engem hagyott, hogy ott segítkezzem neki a magasban. Az édesanyám nagyon aggódott, neki valószínű, hogy az élete ideje is csökkent, mert ha senki más nem, de ő mindig nagyon féltette apámat is, minket is. Negyven éves pályafutásom alatt - mert én tíz éves koromtól számítom, hogy ezt a foglalkozást űzöm - csak egyszer történt egy apró baleset, amikor egy palló eltört alattam, és én egy szinttel lejjebb zuhantam, egyébként soha sem. Pedig nem is mindig lehet kibiztosítani. Amikor a harang szinten bent az ácsszerkezetet készítettem, egyetlen egyszer nem ütöttem bele a fejem, ha felvettem a sisakot, a biztosító kötelet, hol itt ütöttem be magam, hol ott. Valahogyan nehezebb irányítanom magam. Persze, nem lehet az ember vakmerő, egy korty italt nem ihat, ezt nagyon komolyan kell venni, és körültekintően szabad csak eljárni. Ez igaz az életre is, hogy mindenáron nem szabad az embert valamire rákényszeríteni, mert abból jó nem származhat sohasem. Amilyen az embernek az életritmus, temperamentuma, ahhoz kell igazodni. Igaz, a korral egyre óvatosabb vagyok én is. Amíg 1990-ben négy gerendára építettem egy ugyanilyen állványzatot a 14 éves fiammal, most már ennél a felújításnál erősebb szerkezetet alkalmaztam a biztonság miatt. Mázsánként engedtem le a lemezt, majdnem 15 mázsa lemez volt rajta, és itt nem lehet hibázni. Megfontoltabb vagyok már, mint régebben. A másik, ahogyan lentről a lakók látják, az teljesen más. Nekem a legrosszabb az volt, hogy leküzdjem az érzést, alattam mászkálnak, közlekednek. Ennek a munkának lelke van. Az nehéz, hogy állandóan fúj a szél Ennél a toronyépítésnél különösen rossz idő volt, már a boltosok is sajnáltak minket, hogy megfázunk ott fent. A munka varázsához tartozik, hogy találunk irományokat a deszkákon, különösen a grafitírást, amely nem kopik le a lemezekről sem, a téglákról sem. Megmarad, és ez olyan különös, jó érzés mindig, elmondani nem lehet. Talán ezt érzik a szenvedélyes ejtőernyőugrók, de itt közben az ember maradandót alkot, és emlegetik az emberek 15-20 év múlva is. Közben alkothatok is, habár az eredeti szerint állítottuk újra, de pl. a korona tetejére a saját elképzelésem szerinti díszeket raktam, hiszen a fotókon nem látszottak a részletek. Szeretem nagyon a munkám. Aminek nekifogok, azt megcsinálom, előttem lehetetlen nincs.

- Köszönöm, a beszélgetést és kívánom, hogy még sok szép torony nőjön ki, újuljon meg a keze nyomán.